

Briselē, 2017. gada 22. novembrī
(OR. en)

14210/17

SPORT 93
EDUC 409
JEUN 144
EMPL 543
SOC 711

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	13433/17 SPORT 79 EDUC 377 JEUN 128 EMPL 499 SOC 656
Temats:	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par treneru lomu sabiedrībā – <i>Padomes secinājumi (2017. gada 21. novembris)</i>

Pielikumā pievienoti Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par treneru lomu sabiedrībā, kurus Padome pieņēma 3577. sanāksmē, kas notika 2017. gada 21. novembrī.

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par treneru lomu sabiedrībā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME UN DALĪBVALSTU PĀRSTĀVJI,

ATGĀDINOT, KA

1. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 165. pantu Savienība palīdz risināt Eiropas sporta nozares jautājumus, ņemot vērā šīs nozares īpatnības, tās struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, un tās sociālo un audzinošo nozīmi;
2. Eiropas Savienības Padome 2017. gada 23. maijā pieņēma trešo Eiropas Savienības sporta darba plānu (2017–2020), kurā sports un sabiedrība ir definētas kā prioritāras tēmas ES sadarbībā sporta jomā un treneru loma – kā viens no svarīgākajiem jautājumiem;

ŅEMOT VĒRĀ, KA

3. Pēdējās desmitgadēs sabiedrība ir ļoti mainījusies un, ņemot vērā norises tehnoloģiju, ekonomikas un sociālās struktūras jomā, mūsdienu paaudzes saskaras ar vairākām būtiskām problēmām:
 - a. iedzīvotāju fiziskā aktivitāte samazinās ¹, un īpašas bažas rada tas, ka bērnu un pusaudžu fiziskā aktivitāte nav pietiekama viņu attīstībai ²;

¹ Eiropabarometrs 412
(http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf).

² Komisijas ziņojums par bērnu aptaukošanās izbeigšanu, PVO, 2016
(http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204176/1/9789241510066_eng.pdf?ua=1&ua=1).

- b. mazkustīgs un aptaukošanos veicinošs dzīvesveids, kā arī veselības problēmas, kas saistītas ar lielāku paredzamā mūža ilgumu, rada arvien pieaugošu slogu veselības aprūpes sistēmai, ekonomikai un sabiedrībai ^{3 4};
- c. dažās ES dalībvalstīs pieaug bezdarbs, jo īpaši jauniešu vidū ⁵;
- d. Eiropas sabiedrība saskaras ar izaicinājumiem saglabāt saliedētību un iekļautību un to, kā pievērsties marginalizācijas riskam pakļautām grupām: migrantiem un bēgļiem ⁶, vecāka gadagājuma cilvēkiem, personām ar invaliditāti un sociāli neaizsargātiem jauniešiem ⁷;
- e. pastiprināta mobilitāte ietekmē sociālās jomas, piemēram, darba tirgu, kultūras kohēziju, sociālos pakalpojumus un vidi;
- f. pieaug ētiskas problēmas sportā;

³ Padomes ieteikums par veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšanu dažādās nozarēs, 2013 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:354:0001:0005:LV:PDF>).

⁴ Fiziskās aktivitātes trūkuma izmaksas Eiropā, Starptautiskās Sporta un kultūras apvienības (ISCA) / Ekonomikas un uzņēmējdarbības pētniecības centra (CEBR) ziņojums, 2015 (<http://inactivity-time-bomb.nowwemove.com/report>).

⁵ Bezdarba statistika, *Eurostat*, 2017 (http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Youth_unemployment_trends).

⁶ Šis dokuments atsaucas uz migrantu un bēgļu integrāciju saskaņā ar Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju 2016. gada 9. decembrī pieņemtajiem secinājumiem par to trešo valstu valstspiederīgo integrāciju, kuri likumīgi uzturas ES (dok. 15312/16).

⁷ Grupas, kuras saskaras ar lielāku nabadzības un sociālās atstumtības risku nekā iedzīvotāji kopumā. Etniskās minoritātes, migranti, personas ar invaliditāti, bezpajumtnieki, tie, kuri cīnās ar atkarību izraisošu vielu pārmērīgu lietošanu, izolēti vecāka gadagājuma cilvēki un jaunieši bieži saskaras ar grūtībām, kas var izraisīt vēl lielāku sociālo atstumtību, piemēram, zemu izglītības līmeni un bezdarbu vai nepietiekamu nodarbinātību.

4. Straujas tehnoloģiju attīstības rezultāts būs arvien lielāka darbvietu automatizācija, un tādējādi, iespējams, atliks arī vairāk laika atpūtai ⁸. Tomēr, tā kā informācijas tehnoloģijas ļauj viegli piekļūt pasīvām brīvā laika pavadīšanas aktivitātēm, brīvo laiku arvien vairāk pavada masveida datorizētās izklaidēs, kā rezultātā fiziskās aktivitātes trūkuma rādītāji pieaug vēl vairāk;

UZSVEROT, KA

5. Vienlaikus pēdējās desmitgadēs sports ir mainījies un turpina mainīties, šādi atbalsojot plašākas sociālās un kultūras pārmaiņas – sporta demokratizācija un diversifikācija ir paplašinājusi tā tvērumu ar jauniem sporta veidiem, arvien pieaugošu sieviešu piekļuvi sporta veidiem, kuros tradicionāli dominējuši vīrieši, un sporta objektu skaita pieaugumu –, vairojot informētību par to, cik sports un fiziskā aktivitāte ir svarīgi veselībai un personiskajai izaugsmei, veicinot sporta potenciālu integrācijas un sociālās iekļaušanas nolūkā, kā arī komercializācijā, kas ir virzījusi darījumdarbību, uzņēmējdarbību un tirdzniecību;
6. Sports un ar to saistītā fiziskā aktivitāte var dot labumu sabiedrībai, palīdzot pievērsties daudziem no minētajiem izaicinājumiem un tajā pašā laikā izvēršot savu neatkarīgo sociālo vērtību:
- a. kā joma, kas ietver darbības, kurām ir pozitīva ietekme uz visu vecumu cilvēku labsajūtu, veselību un dzīves kvalitāti;
 - b. kā sociāla parādība, kas apvieno cilvēkus, radot sabiedrības kohēziju vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā līmenī, palielinot iedzīvotāju aktivitāti, veicinot godīgu rīcību un aizstāvēt visiem cilvēkiem kopīgas vērtības ⁹ neatkarīgi no viņu reliģijas, valstspiederības, sociālā stāvokļa vai kultūras piederības;

⁸ Saskaņā ar aplēsēm 54 % ES darbvietu ir pakļautas automatizācijas riskam (*Technology at work. The Future of Innovation and Employment* (Tehnoloģija darbā. Inovācijas un nodarbinātības nākotne), Carl Benedikt Frey, Michael Osborne et al, Oxford Martin School at the University of Oxford and Citi Global Perspectives & Solutions, 2015) (<http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/publications/view/2092>).

⁹ Respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības (LES 2. pants).

- c. papildinot brīvo laiku ar darbībām, kas veicina personisko izaugsmi, un visiem dalībniekiem atvieglojot sociālo, kā arī citu būtisku prasmju apguvi un attīstot cilvēkkapitālu;
- d. stimulējot brīvprātīgas darbības izmantošanu, kas veicina sabiedrības līdzdalību;
- e. attīstot sekmīgam sniegunam nepieciešamās tehnoloģijas, materiālus un zināšanas, sākot no valkājamām ierīcēm, apģērba un uztura un beidzot ar treniņu procedūru; tas ir nesis labumu dažādiem iedzīvotāju segmentiem, tostarp veciem cilvēkiem un cilvēkiem ar invaliditāti, pateicoties efektivitātei, drošībai un rehabilitācijai darbā un brīvā laika pavadīšanā;
- f. veicinot tādu pilsētattīstību, kas apmierina iedzīvotāju kultūras un sociālās vajadzības, kā arī izpratni par vidi;
- g. ar savu nozīmīgo un arvien pieaugošo ekonomisko ietekmi ¹⁰;

ATZĪSTOT, KA

- 7. Treneriem sportā ir svarīga nozīme, jo, vadot un virzot dalībniekus, viņiem ir ietekme uz dalībnieku zināšanām, prasmēm, izredzēm, vēlmēm, veselību, labklājību un vērtībām. Tiek lēsts, ka Eiropā ir 5–9 miljoni treneru, kas ietekmē 50–100 miljonus eiropiešu ¹¹;
- 8. Treneri ir personas, kas plāno un nodrošina sporta treniņus, šajā nolūkā izmantojot uzskatāmi parādāmas prasmes un zināšanas, kas vajadzīgas, lai drošā veidā gūtu ar sekmīgu sniegumu, atpūtu vai veselību saistītus mērķus.
- 9. Šajos secinājumos ar vārdu "treneri" būtu jāsaprot sporta treneri, kas:
 - a. ir sievietes un vīrieši, kam ir kompetences, kuras balstītas uz formālu, neformālu un ikdienēju mācīšanos par sporta trenera darbu;

¹⁰ Tiek lēsts, ka sporta īpatsvars kopējā bruto pievienotajā vērtībā ir 1,76 %, kas ir 174 miljardi euro. Tiek lēsts, ka ES kopumā ar sportu saistītās nodarbinātības īpatsvars kopējā nodarbinātībā ir 2,12 %, kas ir 4,5 miljoni personu. (Pētījums par sporta ieguldījumu ekonomikas izaugsmē un nodarbinātībā ES (2012), Eiropas Komisija, Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāts).

¹¹ http://www.coachlearn.eu/_assets/files/project_documents/coachlearn-project-summary-website-june-2015.pdf

- b. vada un virza uz sekmīgu sniegumu orientētus sportistus, kā arī dalībniekus, kas piedalās atpūtas nolūkos;
 - c. ir nodarbināti šajā profesijā, kā arī veic brīvprātīgo darbu;
10. Treneru darbs ir saistīts ar atbildību, prasmēm un kompetencēm, kas ir izklāstītas valstu un sporta organizāciju trenera darba kvalifikāciju aprakstos;
11. Treneru apmācība un prasības attiecībā uz trenera darba kvalifikācijām dažādās valstīs atšķiras. Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras (NKI) vai sistēmas, uz kurām ir atsauces Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrā (EKI), kalpo par rīku, ar kuru mobilitātes un mūžizglītības nolūkos atvieglot salīdzināšanu starp dažādām valstīm ar mērķi veicināt pārredzamību un prasmju un kvalifikāciju salīdzināmību valstu un Eiropas līmenī;

ATZĪSTOT, KA

12. Treneri pieder pie svarīgākajām personām sportā, viņi palīdz pievērsties izaicinājumiem, ar kuriem saskaras sabiedrība, jo līdztekus citiem uzdevumiem, kuri atkarīgi no viņu funkcijām, amata, kā arī trenera darba konteksta, viņi var:
- a. ietekmēt personas sākotnējo pieredzi sporta un fiziskās aktivitātes jomā, atbalstot ar sportu saistītu paradumu izveidošanos un piedaloties sociālu un ekonomisku labumu radīšanā, kuri izriet no sporta kultūras;
 - b. uzņemties arvien lielāku sociālo lomu sporta dalībnieku, jo īpaši jauno sportistu, personiskajā izaugsmē – kalpojot par pozitīvu piemēru, iedvešot motivāciju un pašpaļāvību un ietekmējot viņu vērtības, uzvedības paradumus un sociālās prasmes;
 - c. ieņemt unikālu stāvokli sociālās iekļautības un dzimumu līdztiesības sekmēšanā, mācot cieņu pret kopīgām vērtībām ¹² un daudzveidību un veicinot fizisko aktivitāti visās sabiedrības grupās;

¹² Respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības (LES 2. pants).

- d. aizstāvēt un attīstīt godprātīgumu sportā un godīgas spēles noteikumu ievērošanu, kā arī būt starp pirmajiem, kas spēj iesaistīties, izrādot rūpības pienākumu, ja rodas problēmas, piemēram, saistībā ar sacensību rezultātu sarunāšanu, dopinga, vardarbību, nepilngadīgo izmantošanu u. c.;
- e. vadīt brīvā laika pavadīšanas pakalpojumus, kas saistīti ar sportu un fizisko aktivitāti, un piedalīties ar sportu saistītā inovācijā, tostarp attiecībā uz precēm, pakalpojumiem un mācību metodēm;
- f. veidot sporta pieredzi citām svarīgām ieinteresētajām pusēm, piemēram, sportistu ģimenes locekļiem, skatītājiem un līdzjutējiem, kā arī citām sabiedrības ieinteresētajām personām, šādi paplašinot savu ietekmi citās svarīgās jomās ārpus sporta;

ŅEMOT VĒRĀ MINĒTO, PIEKRĪT KA

- 13. Saistībā ar daudzajām problēmām, ar kurām sabiedrība saskaras – tā kā sportam ir unikālas iespējas veicināt šo problēmu risināšanu, pārsvarā ar sportu saistītā treneru loma paplašinās uz tām darbības jomām, kam ir plašāka ietekme uz sabiedrības un cilvēku attīstību. Šī treneru loma sporta un fiziskās aktivitātes jomā, kas veicina dalībnieku vispusīgu attīstību, līdzinās skolotāju lomai izglītības jomā, jo īpaši bērnu un pusaudžu vidū;
- 14. Starp galvenajiem jautājumiem attiecībā uz treneriem patlaban ir šādi jautājumi:
 - a. no sabiedrības puses atzīt, ka treneru loma ir arvien nozīmīgāka;
 - b. vairot pašu treneru informētību par savas lomas svarīgumu, ar to saistītajām iespējām un pienākumiem un mudināt šo lomu vēl vairāk izvērst;
 - c. attiecīgā gadījumā paplašināt treneru mūžizglītības un izglītības iespējas ar mērķi pielāgoties sociālām pārmaiņām, galvenokārt saistībā ar veselības aprūpi, rūpības pienākumu un ekonomiskās un sociālās iekļaušanas jomā;
 - d. sekmēt dzimumu līdztiesību un dažādību trenera darbā, vajadzības gadījumā palielinot nodarbināto un brīvprātīgo treneru skaitu un cilvēku ar dažādu sociālo un etnisko izcelsmi skaitu dažādos sporta veidos un visos līmeņos;

- e. atbalstīt sportistu dubultkarjeras attīstību un popularizēt trenera darbu kā profesiju jauniešu vidū;
- f. vajadzības gadījumā sekmēt trenera darba atzīšanu par profesiju ES dalībvalstīs, veicinot trenera darba kvalifikāciju standartus un dalībvalstu un sporta organizāciju noteikto kvalifikāciju pārredzamību, šajā nolūkā tās iekļaujot NKI, uz kurām ir atsauces EKI;
- g. atzīt brīvprātīgo treneru lomu un sniegt viņiem attiecīgo atbalstu;
- h. pilnveidot treneru apmācību, treneru izglītībā ietvert starptautisku un starpnozaru dimensiju, integrējot labus piemērus un noderīgas darba metodes no darba ar jaunatni, piemēram, neformālo un ikdienējo mācīšanos ar sporta palīdzību, darbu ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un uzņēmējdarbību;

ŠAJĀ SAKARĀ AICINA

15. DALĪBVALSTIS, VIENLAIKUS ŅEMOT VĒRĀ SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU UN SPORTA SPECIFIKU,

- a. palīdzēt veicināt plašāku treneru lomu, tiem attiecīgos gadījumos risinot sociālas problēmas, ar kurām saskaras sabiedrība kopumā;
- b. atbalstīt izglītojošas programmas un reklāmas kampaņas, kuru mērķis ir palielināt kompetentu treneru skaitu un ļaut viņiem uzlabot piekļuvi darba tirgum un savas pozīcijas tajā;
- c. apmainīties ar labāko praksi, kas saistīta ar treneru apmācību;
- d. veicināt sadarbību starp izglītības iestādēm, jaunatnes organizācijām, sporta federācijām un sporta jumta organizācijām attiecībā uz treneru izglītību un apmācību;

- e. atbalstīt to, ka tiek izvērsta treneru iepriekšējās mācīšanās un mūžizglītības sistēma, kurā ietvertas formālās, neformālās un ikdienējās mācīšanās iespējas dažādos trenera darba līmeņos;
- f. atzīt un veicināt treneru jumta organizāciju un tīklu darbības;
- g. sporta izglītības sistēmas ietvaros veicināt uz mācību rezultātiem balstītu pieeju, kuras pamatā ir gan NKI un EKI mērķi, gan, vajadzības gadījumā, treneru darba kvalifikācijas iekļaušana NKI ar atsauci uz EKI;

16. EIROPAS KOMISIJU

- a. veicināt apmaiņu ar paraugpraksi un pamatnostādņēm treneru izglītības un kvalifikāciju izstrādes jomās starp ES dalībvalstīm un sporta organizācijām;
- b. apsvērt iespēju Komisijas ekspertu grupas par prasmēm un cilvēkresursu attīstību darbā iekļaut pamatnostādņu izstrādi attiecībā uz pamatprasībām par treneru prasmēm un kompetencēm;
- c. turpināt EKI ietvaros veicināt dalībvalstu un sporta organizāciju noteikto trenera darba kvalifikāciju salīdzināmību;
- d. veikt pētījumu saistībā ar treneru lomu, jo īpaši koncentrējoties uz problēmām un šķēršļiem, kas saistīti ar izglītību, mobilitāti un darba tirgu, kā arī izvērtēt sporta treneru darba ietekmi uz lielāko sabiedrības problēmu risināšanu gan sportā, gan ārpus sporta;
- e. izmantot Eiropas Sociālā fonda, programmas "*Erasmus+*" un Eiropas Sporta nedēļas sniegtās iespējas, lai uzsvērtu un veicinātu trenera darba priekšrocības un veicinātu treneru mobilitāti;

17. SPORTA KUSTĪBU UN CITAS ATTIECĪGĀS IEINTERESĒTĀS PERSONAS

- a. attiecīgā gadījumā ciešā sadarbībā ar izglītības iestādēm izstrādāt tādu treneru apmācības saturu, kas ir aktuāls un atbilst pašreizējām norisēm sabiedrībā, ietverot zināšanas, kas saistītas ar sociālajām prasmēm, dopinga apkarošanu, sportistu dubultkarjeru, jaunatnes darbu, veselības aprūpi, uzņēmējdarbību, rūpības pienākumu, dzimumu līdztiesību u. c.;
- b. sadarboties ar treneriem nolūkā izstrādāt drošus un efektīvus brīvā laika pavadīšanas pakalpojumus, lai sports tādējādi joprojām būtu pievilcīgs un spētu konkurēt ar jaunām datorizētām atpūtas alternatīvām;
- c. padarīt trenera profesiju pieejamāku – ar apmācības palīdzību un veicinot trenera darba kvalifikāciju izstrādi, un cita starpā izmantojot iespējas, ko sniedz mūsdienu informācijas un komunikācijas tehnoloģijas;
- d. veicināt dažādību trenera darbā, tostarp nodrošinot labāku piekļuvi sievietēm, jauniešiem un personām ar invaliditāti;
- e. palīdzēt mudināt uz to, lai cilvēkiem, kas strādā par treneriem, būtu nepieciešamā apmācība;
- f. veicināt treneru mūžizglītību, tostarp validējot kompetences, un veicināt apmaiņu ar viedokļiem, prasmēm un zināšanām vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā līmenī;
- g. izmantot Eiropas Sociālo fondu un programmu "*Erasmus+*", lai atbalstītu treneru mūžizglītības procesu;
- h. atbalstīt treneru mobilitāti, kuras mērķis ir mācīties un iegūt kultūras zināšanas, starpnozaru zināšanas, valodu prasmes un citas attiecīgas jaunas prasmes;
- i. strādāt ar dažādiem darba devējiem nolūkā pētīt to vajadzības, lai izvērstu tādas sporta aktivitātes, kurās varētu būt iesaistīti sporta treneri, ar mērķi veicināt dažādību trenera darbā, tostarp nodrošināt labāku piekļuvi sievietēm un jauniešiem.